

Список використаних джерел

1. Шаповал Ю. Політика пам'яті в сучасній Україні. URL: <http://khp.org/index.php?id=1230112797> (дата звернення: 12.12.21).
2. Міхеєва О. Державна ідеологія та конструювання спільної пам'яті про минуле: організоване забуття та феномен пригадування (на прикладі пам'ятників Донецька). *Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління*. Донецьк, 2006. С. 175–84.
3. Денисенко, Г., Денисенко, О. Меморіальний простір України у формуванні історичної пам'яті. *Україна ХХ століття: культура, ідеологія, політика*, 2016. Вип. 21. С. 187–99.
4. Венгринюк Л. Я. Реалізація політики пам'яті: регіональний вимір (на прикладі м. Івано-Франківська). *Прикарпатський вісник НТШ. Думка*, 2012. № 3(19).
5. Набок С. Пам'ятник як маркер: особливості функціонування в публічному просторі в контексті політики декомунізації в Україні. *ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України. Наукові записки*, 2019. Випуск 3–4.
6. Кухаренко С. Придорожні пам'ятники: сучасний феномен або тяглість традицій. *Народознавчі зошити*, 2010. №3–4. С. 371–377.
7. Гайдай О. Кам'яний гість. Ленін у Центральній Україні. Видання друге. Київ: К.І.С, 2018. 280 с.

Швець Дарія Віталіївна,

здобувачка вищої освіти 3-го року навчання
факультету міжнародних відносин та журналістики,
Харківський національний економічний університет
ім. Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна

КОМУНІКАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ В УКРАЇНСЬКІЙ СОЦІУМ

COMMUNICATION TOOLS FOR IMPLEMENTATION OF THE CONCEPT OF UNIVERSAL DESIGN IN UKRAINIAN SOCIETY

За останні декілька десятиків років людство значно змінило свої погляди на відношення один до одного. Воно нарешті почало говорити про расову

дискримінацію, гендерну нерівність, толерантне ставлення до представників нетрадиційної орієнтації та інше. Запущено так зване inclusion (включення) в соціум всіх громадян. В першу чергу це стосується задоволення потреб тих, хто має фізичні чи ментальні порушення. Людина з інвалідністю або обмеженими можливостями, як і всі, має право на самовизначення, включення у всі сфери життєдіяльності, на свободу вибору та незалежне життя.

У світі ці права здатна забезпечувати концепція універсального дизайну як основний напрям формування штучного середовища життєвого процесу з урахуванням всіх потреб та вимог людей з інвалідністю. Над створенням ідеї дизайну всіх речей працювали Майкл Біднер та Рон Мейс. Ця концепція є перспективною при розв'язанні такої проблеми, як відсутність соціального середовища.

Необхідність урахування потреб кожної людини сьогодні є актуальною, як ніколи. Велику соціальну значущість має створення тієї соціальної екології, що забезпечить умови рівності для осіб з інвалідністю та інших. Напрямок Універсального Дизайну поступово набуває популярності в нашій державі. Метою роботи є розгляд можливості застосування концепції універсального дизайну в економічній сфері держави, дослідження причин поширення концепції універсального дизайну та аналіз позитивних наслідків запровадження безбар'єрного простору.

Появі концепції універсального дизайну сприяли збільшення кількості людей з функціональними порушеннями (тимчасовими або постійними) унаслідок Другої світової війни, стихійні лиха, екологічні катастрофи, тенденція старіння всього населення та необхідність враховувати потреби та функціональні порушення людей похилого віку, більша увага до прав людини з боку держави, бізнесу та неурядових організацій.

За оцінками експертів Всесвітньої організації охорони здоров'я, нині у світі в однієї з десяти людей є одне або кілька функціональних порушень, які стають причиною інвалідності. З урахуванням глобальних світових тенденцій старіння населення можна очікувати, що кількість осіб віком 60 років і

старше постійно зростатиме. У 80 років 100 % осіб мають стійкі функціональні порушення, які перешкоджають їм здійснювати соціальні функції нарівні з іншими [1].

Універсальний дизайн – це принцип дизайну місць, речей, повідомлень, інформації, політики, що дозволяє користуватися ними найширшому колу людей у найрізноманітніших ситуаціях. Тобто ця концепція не передбачає створення окремих або спеціальних можливостей для подальшого користування. Головним завданням є врахування всіх потреб кожної та кожного, бо Людина знаходиться в центрі концепції дизайну всіх речей. Ідея рівних можливостей стане реальністю, коли інвалідність почнуть розглядати через соціальну концепцію. В ній відсутня дискримінація людей з інвалідністю і словами, і діями інших.

Універсальний дизайн усуває перешкоди не тільки фізичного, а й інформаційного, інституційного та ментального характеру. Наприклад, у сфері освіти ця концепція буде враховувати потреби усіх учнів при створенні навчального плану, програми, при оцінці знань, під час вибору методів викладання, під час розробки архітектурного дизайну школи, бібліотеки, спортивних майданчиків, веб-сайтів, посадових інструкцій та навчальних матеріалів [1].

Сьогодні тенденція «інклюзії» реалізується не тільки у сфері освіти. Майже кожний розділ людської життєдіяльності набув змін у позитивний бік. Інклюзія проникла і в рекламу. Звичайно, поки що більшу увагу питанню inclusion в соціум надає соціальна реклама. Приклад: проект «#ThisAbility», який організували делегація ЄС в Україні, Дитячий фонд ООН («ЮНІСЕФ») та Національна асамблея інвалідів в Україні. Він був спрямований на розв'язання питань поширення соціальної інклюзії в нашій державі. Їх комунікаційна кампанія «Бачити спочатку дитину, потім інвалідність» була спрямована на підвищення прийняття та толерантності до дітей з інвалідністю.

Але в комерції також поступово починають демонструвати рекламні повідомлення, що несуть інклюзивну пропаганду. Так, несподівано для

багатьох прихильників, всесвітньо відомий бренд Moschino зробив лицем своєї кампанії «Осінь – Зима 2020» 19-тирічну темношкіру модель-трансгендера с ДЦП Ерона Філіпа. Перші фото масово розлетілися просторами Інтернету та викликали багато критики. Деякі засуджували такий жест толерантності, а інші вихваляли.

Чи вигідна реалізація концепції універсального дизайну для бізнесу? Так! Це підвищує рівень довіри до продукту чи послуги, створює позитивний імідж компанії, яка турбується про своїх клієнтів, та демонструє розвиток через наслідування тенденцій, що тільки набирають обертів. Доступні об'єкти, розроблені згідно з концепцією універсального дизайну є економічно привабливими. Тобто бізнес може використовувати основні принципи цього дизайну під час проєктування об'єктів, дизайнів, надання послуг всім категоріям клієнтів, бо це приносить прибуток та матиме попит.

В Україні вже створені певні об'єкти з урахування принципів безбар'єрного простору. У Львові курсує трамвай «Електрон». Він повністю виготовлений для надання комфортних послуг людям з обмеженими можливостями та мамам з візочками. А ще територіальні відділення «Прозорого офісу» доступні та адаптовані для всіх жителів, маломобільних включно. Там весь новий міський транспорт має низьку підлогу. До того ж, в місті є служба для перевезення людей, які пересуваються на візочках [2].

Для поширення концепції універсального дизайну в сфері медіа, журналісти можуть: 1) уникати стереотипних зображень людей з інвалідністю та інших виключених груп; 2) уникати стереотипних текстів, стигматизації; 3) писати відкрито про життя та проблеми представників/ць виключених груп; 4) залучати до екранного процесу людей з інвалідністю тощо.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що концепція універсального дизайну здатна задовольнити потреби кожного та кожної. Це – необхідна складова сучасного життя. Україна зараз знаходиться на стадії впровадження ідеї безбар'єрного простору. Але концепція потребує більшого поширення

через свою соціальну значущість. Далі в роботі планується дослідити практичне залучення концепції універсального дизайну в організацію робочого процесу реальної компанії, щоб на її досвіді детальніше вивчити користь та переваги як для бізнесу, так і для соціуму.

Список використаних джерел

1. Азін В. О., Байда Л. Ю., Грибальський Я. В., Красюкова-Еннс О. В. Доступність та універсальний дизайн : навч.- метод. посіб. Київ, 2013. 128с.

2. Як застосовувати в школах універсальний дизайн, стандарти доступності й розумне пристосування. *Смарт Освіта*. 2020. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-zastosovuvaty-v-shkolah-universalnyj-dyzajn-standarty-dostupnosti-j-rozumne-prystosuvannya/> (дата звернення: 14.12.21).

Яресько Катерина Вікторівна,

канд.пед.наук, завідувачка кафедри управління соціальними комунікаціями,
Харківський національний економічний університет
ім. Семена Кузнеця

Луценко Альона Юріївна,

здобувачка вищої освіти 4-го року навчання
факультету міжнародних відносин і журналістики,
Харківський національний економічний університет
ім. Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ТА ЗАСОБИ МЕДІА У ЇЇ ВЕДЕННІ

INFORMATION WAR AND MEDIA IN ITS CONDUCT

Анотація: У цій роботі розглянуто поняття та приклади інформаційних воєн сучасності, методи та інструменти ведення інформаційної війни та інформаційна війна між Україною та Росією, що розгорнулася на тлі справжніх бойових дій на Сході країни.